

İngilizce Okutmanlarının Teknoloji Kullanımları ve Eğitimde Bilgi ve İletişim Teknolojilerine Yönelik Tutumları

EFL Teachers' Technology Use and Attitudes Towards Information and Communication Technologies in Education

Alev ATEŞ ÇOBANOĞLU, Zehra Esin YÜCEL

ÖZ

Bilişim teknolojileri, yabancı dil öğrenme-öğretme konusunda çok çeşitli olanaklar sunmaktadır. Bu betimsel çalışmada, İngilizce okutmanlarının hâlihazırda teknoloji ve öğretim teknolojilerini ne ölçüde kullandıkları ve eğitimde bilgi ve iletişim teknolojileri kullanmaya yönelik tutumları çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir. Ege Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulunda görev yapan 71'i kadın, 16'sı erkek olmak üzere 87 İngilizce okutmanı çalışmanın örnekleimidir. Örnekleimde yer alan İngilizce okutmanlarının genel olarak eğitimde bilgi ve iletişim teknolojilerine yönelik olumlu tutumları olduğu; tutumlarının algıladıkları bilgisayar becerilerine ve ders işlerken bilgi ve iletişim teknolojileri kullanma sıklıklarına göre anlamlı düzeyde farklılaştığı ancak mesleki deneyime göre anlamlı ölçüde değişmediği belirlenmiştir. Ek olarak, okutmanların bilgisayar ve internet kullandıkları, ancak ders hazırlama ve işleme sürecinde daha sık ve güncel öğretim teknolojileri kullanmaya teşvik edilmelerinin gerektiği görülmüştür. Bu kapsamda kurumsal açıdan ilk olarak, İngilizce okutmanlarının öğrenme-öğretme gereksinimlerine yanıt veren teknolojik altyapının oluşturulması gerekmektedir. Ayrıca, İngilizce öğrenmeyi ve öğretmeyi kolaylaştıracak dijital araçlara ilişkin mesleki gelişim çalışmalarının yapılması önerilmektedir.

Anahtar Sözcükler: Yükseköğretim, Eğitimde bilgi ve iletişim teknolojileri, Tutum, İngilizce okutmanı, İngilizce öğreniminde teknoloji

ABSTRACT

Information technologies offer various opportunities in foreign language learning and teaching. In this descriptive study, to what extent English language instructors currently use technology and educational technologies is investigated. The sample consists of 87 English language instructors (71 female and 16 male) who work in Ege University School of Foreign Languages. Findings reveal that English language instructors in the study generally have positive attitudes towards information and communication technologies in education; their attitudes significantly vary according to their computer skill levels, and information and communication technologies use in their lessons, however their attitudes does not significantly change in accordance with their professional experiences. Besides, they use personnel computers and the internet but still find it necessary to be encouraged to use more technology in preparing and delivering lessons. They also need to be introduced with up-to-date instructional technology tools. In this respect, regarding the institution it is suggested that an infrastructure which meets the learning-teaching needs is primarily required. Besides, professional development programs related to digital tools enhancing learning and teaching English can be designed.

Keywords: Higher education, Information and communication technologies, education, Attitude, English language instructors, Technology in learning English

Alev ATEŞ ÇOBANOĞLU (✉)

ORCID ID: 0000-0002-8319-9822

Ege Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, İzmir, Türkiye
Ege University, Faculty of Education, Department of Computer Education and Instructional Technology, İzmir, Turkey
alev.ates@ege.edu.tr

Zehra Esin YÜCEL

ORCID ID: 0000-0002-4453-750X

Ege Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, İzmir, Türkiye
Ege University, School of Foreign Languages, İzmir, Turkey

Geliş Tarihi/Received : 02.01.2017

Kabul Tarihi/Accepted : 29.03.2017

GİRİŞ

Öğrenme-öğretme süreçlerini etkili hale getirmek, öğrenme yaşantıları açısından zengin ortamlar sunarak öğrencileri daha etkin hale getirmekle olanaklıdır. Bilginin yüksek hızla işlenerek üretildiği ve iletildiği günümüzde, öğretmenlerin sahip olması gereken bilgi ve becerilerin de gelişmesi, çağa ayak uydurması önem kazanmaktadır. Bu konu özellikle de yabancı dil öğrenme ve öğretme süreçlerinde öğretim teknolojileri kullanımını öne çıkarmaktadır. Bilgi ve iletişim teknolojileri (BİT), öğrencilerin yabancı dil öğrenmede ihtiyaç duydukları gerçek yaşam deneyimlerinin benzerleri olan çeşitli öğrenme yaşantılarını zaman ve mekândan bağımsız olarak; başka bir deyişle istedikleri yerde, istedikleri zaman ve ihtiyaç duydukları kadar deneyimlemelerine olanak sağlamaktadır. 21. yüzyıl insanının temel ihtiyaçlarından biri küresel bağlamda bilgiye ulaşmak ve etkin iletişim kurmaktır. Bu açıdan, hem yabancı dil olarak İngilizce bilgisi hem de bilgisayar ve iletişim teknolojilerinin kullanımı artan bir öneme sahiptir. Teknolojinin yükseköğretime entegrasyonu ile ilgili olarak yakın, orta ve uzak vadede öğrenme ortamlarının öne çıkan teknolojilerle yeniden tasarlama, dijital okur yazarlığı geliştirme, harmanlanmış öğrenme, öğrenmenin teknoloji aracılığıyla bireyselleştirilmesi gibi pek çok konu tartışılmakta ve gelecekteki yükseköğretim bugünden başlayarak, hızla ilerleyen teknolojinin sunduğu olanaklarla şekillendirilmeye çalışılmaktadır (Johnson et al., 2016). Çok sayıda araştırmada, bilgi ve iletişim teknolojilerinin işe koşulduğu yabancı dil öğrenme ortamlarında öğrencilerin hedef dili öğrenmeye yönelik tutumlarının, motivasyonlarının ve özgüvenlerinin, heveslerinin arttığı, hedeflenen dil becerilerinin gelişmesinde fayda sağlandığı, yabancı dil öğreniminin kolaylaştığı ve hızlandığı gibi olumlu sonuçların ortaya çıktığı görülmektedir (Aydın, 2014; Barrot, 2016; Coşkun & Arslan, 2014; Gobel & Kano, 2014; Grant, 2016; Hayati et al., 2013; Ke & Cahyani, 2014; Tai, 2012). Ancak bilgi ve iletişim teknolojilerinin etkin bir şekilde kullanılması öğretmene bağlıdır. Araştırmalar, öğretme ve öğrenme ortamında etkin bir şekilde bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanılmasını sağlayan en önemli unsurlardan birinin öğretmen tutumu olduğunu göstermektedir (Cüre & Özden, 2008; Kreijns et al., 2013; Ramos et al., 2014).

Türkiye’de ilkokuldan yükseköğretime kadar her seviyede İngilizce öğrenme ve öğretmenin iyileştirilmesi, sıkça tartışılan eğitim konularından biridir. 2015 yılında Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV) ve British Council’in birlikte yürüttüğü bir araştırmada Türkiye’de yükseköğretim kurumlarındaki İngilizce eğitimi uluslararası, ulusal, kurumsal ve bölüm bağlamlarında incelenmiş, öğretmenlerin ve öğrencilerin güçlü oldukları alanlar ve karşılaştıkları zorluklar ortaya konulmaya çalışılmıştır. Türkiye’de farklı coğrafi bölgelerdeki 15 ilde, 38 devlet ve vakıf üniversitesinde, toplam 414 İngilizce öğretmeni ve 4320 öğrenci ile gerçekleştirilen araştırmanın bölüm bağlamı ile ilgili bulguları, pilot ve saha çalışmaları esnasında ziyaret edilen 24 üniversitedeki hazırlık sınıflarında yapılan 49 gözleme dayalıdır. Araştırmanın önerilerinden biri de İngilizce sınıflarda teknoloji kullanımı konusunda, öğrencilerin cep telefonlarını kullanmaları gibi teknolojik ekipman desteğine odaklanan eğitim programları geliştirilmesidir (TEPAV & British

Council, 2015). Türk yükseköğretim kurumlarında İngilizce öğretimi konusunda yabancı diller yüksekokulları (YDY) önemli bir konumdur. Yükseköğretim Kurulu (YÖK) web sitesi üzerinden bilgi edinme formu aracılığıyla edinilen istatistiklere göre, Türkiye’de Şubat 2016 itibarıyla 114 YDY bulunmaktadır. Buldukları üniversitenin tüm programlarına hizmet veren bu okullarda İngilizce öğretimi, İngilizce okutmanları tarafından yapılmaktadır. Bu nedenle, YDY ve İngilizce okutmanlarının BİT konusundaki hazır bulunurluk düzeyleri ve okutmanların BİT kullanım durumları ve tutumları incelemeye değer bulunmuştur. Literatürde yükseköğretim düzeyinde İngilizce öğretiminde BİT kullanımı konusunda az sayıda çalışmaya rastlanmıştır. Bu çalışmaların sonuçlarına göre, bir yandan İngilizce öğrenmekte olan öğrencilerin derslerinde BİT kullanımına yönelik olumlu inanç ve tutumları olduğu (Eyyam ve Yaratın, 2009; Nomass, 2013); İngilizce derslerinde web kaynakları ve “Edmodo” platformu kullanımının öğrenenlerin dinleme ve okuma becerilerini anlamlı ölçüde artırdığı ve derslerinde teknoloji kullanan İngilizce okutmanlarının öğrencilerine daha yararlı olabilecekleri (Ersungur, 2013); okutmanların İngilizce öğretiminde planlamaya önem vermelerinin yararlı olacağı, İngilizce derslerinde kullanılan materyallerin geliştirilmesi ve teknolojilerin yenilenmesi gerektiği (Demir, Kapukaya ve Özfidan, 2015); okutmanların İngilizce öğretimindeki yeniliklere yönelik gelişmeleri düzenli takip edemedikleri, okutmanların mesleki gelişim uygulamalarına gereksinim duydukları belirtilmekle birlikte İngilizce öğretmenlerinin büyük bölümünün derslerinde BİT kullanımı konusunda kendilerini yetersiz buldukları (Alkan & Durmuş, 2013; Özdemir, 2007), imkânların yetersiz olması nedeni ile ses kayıt cihazı kullanımını tercih ettikleri (Alkan & Durmuş, 2013) de bildirilmiştir.

Çalışmanın Amacı

Bu çalışmada, İngilizce okutmanlarının teknoloji kullanımları ve eğitimde bilgi ve iletişim teknolojilerine yönelik tutumları ele alınarak, var olan durum betimlenmektedir. Çalışmanın amacı, belirlenen örnekleme yer alan İngilizce okutmanlarının eğitimde teknoloji kullanımı konusundaki tutum ve gereksinimlerini ortaya koyarak, özellikle yükseköğretim hazırlık sınıflarında İngilizce öğretiminde BİT’in daha etkili biçimde kullanılmasına katkı sağlamaktır.

Araştırma Soruları:

1. İngilizce okutmanlarının eğitimde BİT kullanmaya yönelik tutumları nasıldır?
2. İngilizce okutmanlarının eğitimde BİT kullanmaya yönelik tutumları, algıladıkları bilgisayar bilgilerine göre anlamlı ölçüde değişmekte midir?
3. İngilizce okutmanlarının eğitimde BİT kullanmaya yönelik tutumları, mesleki deneyimlerine göre anlamlı ölçüde değişmekte midir?
4. İngilizce okutmanlarının eğitimde BİT kullanmaya yönelik tutumları, ders işlerken BİT kullanımlarına göre anlamlı ölçüde değişmekte midir?

YÖNTEM

Çalışmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Bu modelin kullanıldığı çalışmalarda, hâlihazırdaki durumu betimlemek ya da var olan belirli olaylar arasındaki ilişkileri belirlemek üzere veri toplanmaktadır (Cohen, Manion & Morrison, 2007). Literatürde İngilizce okutmanlarının ders içi ve ders dışı teknoloji kullanımları ve eğitimde BIT kullanmaya yönelik tutumlarını çeşitli değişkenler açısından inceleyen betimsel araştırmaların azlığı bu çalışmanın temel gerekçesidir. Çalışma, 2015-2016 eğitim öğretim yılında, Ege Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulunda görev yapan İngilizce okutmanlarıyla, eğitimde bilgi ve iletişim teknolojilerine yönelik tutum (EBİTT) ölçeği kapsamında yer alan maddeler ile sınırlandırılmıştır.

Örneklem

2016 yılında, aktif olarak eğitim öğretim faaliyetini sürdüren 86 YDY, çalışmanın evrenini oluşturmaktadır. Olasılık dışı (amaçlı) örnekleme yöntemlerinden 'tipik durum örnekleme' yöntemiyle, Ege Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu örneklem olarak alınmıştır. Seçilen kurumun tipik durum örneği olmasının nedeni; bağlı olduğu üniversitenin yabancı dil hazırlık eğitimini planlama ve yürütme işlevini, yurt içindeki diğer üniversitelerde olduğu gibi 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kurulu Kanununun 5'inci, 14'üncü ve 49'uncu maddeleri ile 'Yükseköğretim Kurumlarında Yabancı Dil Öğretimi ve Yabancı Dille Öğretim Yapılmasında Uyulacak Esaslar İlişkin Yönetmelik' kapsamında, 1983'den bu yana sürdürüyor olmasıdır. Kurumda ders verecek olan okutmanların seçilmesi ise yine diğer üniversitelerdeki YDY'lerde olduğu gibi, 'Öğretim Üyesi Dışındaki Öğretim Elemanı Kadrolarına Naklen veya Açıkta Yapılacak Atamalarda Uygulanacak Merkezi Sınav ile Giriş Sınavlarına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik' doğrultusunda yapılmaktadır. Okutmanlar, ilgili yönetmelikte belirtilen standart sınavlardan gerekli görülen puanları elde etmiş adaylar arasından, yüksekokul müdürünün önerdiği öğretim üyelerinden oluşturulan üç kişilik jüri tarafından yapılan ve değerlendirilen bir yazılı sınav ve/veya mülakat ile seçilmektedir. Tipik durum örnekleme yönteminde standart, tipik ya da temsil edici olarak gösterilen kişi ya da kişiler araştırmaya katılmaktadır (Ekiz, 2009). Araştırma sonuçları, araştırılan durumu betimlemeye ve anlamaya yönelik kullanılmaktadır. Çalışmanın örnekleminde, ilgili kurumda görev yapan 71'i kadın (%81.6), 16'sı erkek olmak üzere (%18.4) toplam 87 İngilizce okutmanı yer almaktadır. Mesleki deneyimlerine göre örnekleme; 0-10 yıl arası 20 (%23), 10-20 yıl arası 33 (%37.9), 20 yıl ve üzeri ise 34 (%39.1) okutman bulunmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada kullanılan veri toplama aracı, "okutman anketi" ve "EBİTT ölçeği" olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır.

1. *Okutman anketi*: Anketin ilk bölümünde, okutmanların demografik özelliklerini belirlemek için cinsiyet ve İngilizce öğretmenliği deneyimlerine ilişkin sorular yer alırken ikinci bölümde ise bilgisayar ile internet'e erişim ve kullanım durumları, ders hazırlarken ve ders işlerken teknoloji kullanımlarına ilişkin olmak üzere toplam 15 soru yer almıştır.

Form, bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi (BÖTE) alanında uzman üç öğretim üyesinin görüşleri doğrultusunda düzenlenerek Ek-1'deki son haline getirilmiştir.

2. *EBİTT ölçeği*: Bu ölçek, Cavas ve ark. (2009) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin kapsam geçerliğini sağlamak üzere BÖTE alanından yedi uzmanın görüşlerine başvurulmuştur. Ölçeğin deneme uygulaması ise 1071 fen bilgisi öğretmeninin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. 38 maddeden oluşan ölçek, beş dereceli türdedir. Ölçeğin, BIT'in öğrenme ve öğretme üzerine etkisi ile BIT uygulamasındaki sorunlar biçiminde iki alt boyutu bulunmaktadır. Ayrıca, ölçeğin iç tutarlılık katsayısı (Cronbach alfa güvenirlik katsayısı) 0.91'dir. Ölçeğe ait örnek maddeler Ek-1de sunulmaktadır.

Verilerin Analizi

Okutmanların teknoloji ve öğretim teknolojilerini kullanma durumlarına ilişkin maddeler ile okutmanların derste kullandıkları ders kitabının 'kompakt disk' (CD) ekiyle ilgili açık uçlu soruya verdikleri yanıtları içeren okutman anket verileri, betimsel analiz ile frekans ve bazı durumlarda hem frekans, hem de yüzde olarak sunulmaktadır. Eğitimde BIT kullanmaya yönelik tutumların ise aritmetik ortalama, standart sapma, minimum ve maksimum değerleri sunulmaktadır. Ölçeğin tümünden elde edilen verilerin (Kolmogorov-Smirnov $Z = 0.113$; $p = 0.08$) normal dağılım göstermediği belirlenmiştir. Bu nedenle EBİTT tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesinde parametrik olmayan istatistiklerden Kruskal-Wallis H testi kullanılmıştır. Bu testin anlamlı çıkması durumunda ise grupları ikili karşılaştırmada Mann-Whitney U testi yapılarak, anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğu belirlenmiştir. Verilerin çözümlenmesi için gerekli anlamlılık düzeyi ise en fazla 0.05 olarak alınmıştır.

BULGULAR

İngilizce Okutmanlarının Kişisel Bilgisayar ve İnternet Kullanım Durumlarına İlişkin Bulgular

İngilizce okutmanlarının bilgisayar kullanımı durumlarına ilişkin Tablo 1'de belirtilen bulgulara göre, okutmanların %66.7'sinin ($n=58$) kendilerine ait ve %33.3'ünün ($n=29$) ortak kullanımlı olmak üzere hepsinin ($n=87$) bilgisayarı bulunmaktadır. Okutmanların %46'sı ($n=40$) bilgisayar bilgisini orta derecede iyi, %37.9'u ($n=33$) iyi olarak tanımlarken, %16.1'i ($n=14$) yetersiz olarak tanımlamaktadır. Okutmanların internet kullanımı durumlarına ilişkin bulgular incelendiğinde, bir okutman dışında okutmanların hepsinin (%98.9) internet erişiminin olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, okutmanların bilgiye ulaşmak için en çok interneti ($n=84$; %96.6) tercih ettikleri ortaya çıkmıştır. İnternette bir günde geçirilen süre olarak, okutmanların %19.5'i ($n=17$) 0-59 dakika arası, %39.1'i ($n=34$) bir - iki saat arası ve %18.4'ü ($n=16$) iki - üç saat arasını işaret etmişlerdir. Okutmanların büyük bir bölümünün (%78.2) dokuz yıldan fazla bir süredir internet kullandıkları görülmektedir.

Örneklemedeki okutmanların algıladıkları bilgisayar bilgisinin mesleki deneyimlerine göre dağılımına bakıldığında, mesleğinde 10 yıldan az süredir çalışan 20 okutman arasında kendisini bilgisayar konusunda yetersiz bulanların olmadığı dikkat çekmektedir. Bu grupta 11 okutman bilgisayar bilgisini

orta düzeyde, dokuz okutman ise iyi düzeyde şeklinde değerlendirilmektedir. 10-20 yıl arası deneyimli 33 okutmandan 16'sı kendisini bilgisayar konusunda orta düzeyde, dokuzu iyi, sekizi ise yetersiz olarak nitelmiştir. 20 yıl ve üzeri mesleki deneyimi olan 34 okutmandan ise 15'i kendisini bilgisayar konusunda iyi, 13'ü orta, altısı ise yetersiz bulmaktadır.

Okutmanların %40.2'si (n=35) ders hazırlarken sıklıkla, %26.4'ü (n=23) bazen, %14.9'u (n=13) her zaman, %13.8'inin (n=12) nadiren BİT kullandıklarını, %4.6'sı (n=4) ise hiçbir zaman BİT kullanmadıklarını belirtmişlerdir. Ders işlerken okutmanların %39.1'i (n=34) sıklıkla, %31'i (n=27) bazen, %12.6'sı (n=11) her zaman, %11.5'i (n=10) ise nadiren BİT kullanırken, %5.7'sinin (n=5) BİT kullanmadıkları görülmektedir.

Okutmanların derslerinde kullandıkları BİT dağılımına bakıldığında ise, %49.4'ünün her zaman ve % 41.4'ünün genellikle

projektör; %46'sının her zaman ve % 41.4'ünün genellikle dizüstü bilgisayar; %40.2'sinin her zaman ve %41.4'ünün genellikle hoparlör kullandıkları görülmektedir. Okutmanların %70.1'inin hiçbir zaman tablet bilgisayar kullanmadıkları ve %54'ünün bazen akıllı telefon kullandıkları dikkat çeken bulgulardır. Ek olarak okutmanlar, "USB" belleklerini ve sınıf ortamında internet erişiminin olmadığı durumlarda akıllı telefonlarını kullandıklarını belirtmişlerdir. Bunların dışında, akıllı tahta, daha kaliteli ses veren hoparlör, lazer kumanda ve "notebook" yerine diz üstü bilgisayarlar kullanmak istediklerini, sınıflarda sürekli internet erişimine ihtiyaç duyduklarını ifade etmişlerdir.

Okutmanların ders işlerken yararlandıkları uygulama ve materyallerin dağılımına göre, okutmanların %95.4'ü (n=83) derslerinde görsel ve müzik içeren ilgi çekici sunular, %82.8'i (n=72) videolar, %74.7'si (n=65) resimler, % 58.6'sı (n=51) karikatürler

Tablo 1: İngilizce Okutmanlarının Bilgisayar ve İnternet Kullanımları Frekans ve Yüzde Değerleri

Bilgisayarı olma durumu	f	%	Bilgiye erişmek için kullanılan araçlar	f	%
Kendine ait	58	66.7	TV	44	50.6
Ortak kullanım	29	33.3	Gazete	34	39.1
İnternet erişimi			İnternet	84	96.6
Var	86	98.9	Dergi	9	10.3
Yok	1	1.1	Radyo	16	18.4
			İnsanlar	28	32.2
<i>Bilgisayar bilgisi</i>			İnternet kullanma deneyimi		
Yetersiz	14	16.1	3-4 yıldır	2	2.3
Orta	40	46.0	5-6 yıldır	6	6.9
İyi	33	37.9	7-8 yıldır	11	12.6
<i>İnternette bir günde geçirilen süre</i>			9 yıldan fazla	68	78.2
0-59 dakika	17	19.5			
1-2 saat	34	39.1			
2-3 saat	16	18.4			
3-4 saat	9	10.3			
4-5 saat	6	6.9			
5 saatten fazla	5	5.7			

Tablo 2: İngilizce Okutmanlarının Kullandıkları Ders Kitabının CD Ekine İlişkin Görüşleri

Olumlu özellikler	f	Olumsuz özellikler	f
Yeterli olması	28	Sınıflarda internet erişiminin olmaması	8
Öğretmene yardımcı olması	8	Hoparlörlerin yetersizliği	4
İlgi çekici olması	7	Zamanı sınırlaması	3
Güdüleyici olması	6	Hazır bulunurluk ile uyumsuzluk	2
Öğrenmeyi destekleyici	3	Ders kitabının getirilmeyişi	2
Zaman kazandırıcı	3	Kitabın aynısı olması	1
Kullanımının kolaylığı	1	Tüm konuların gösterilememesi	1
Ders kitabıyla uyumu	1	Öğrenciyi pasifleştirmesi	1
		Tekdüze akışın ilgiyi azaltması	1
		Bilgisayar sistemin güncellenme gereksinimi	1

ve oyunlar kullanırken, % 13.8'inin (n=12) "MOOC (Massive Open Online Course)", % 5.7'sinin (n=5) "Edmodo", yalnızca bir okutmanın etkileşimli görsel oluşturma yazılımı "Thinglink" kullanması ve hiçbir okutmanın bir animasyon yazılımı olan "Powtoon" kullanmaması dikkat çekmektedir. Ek olarak, okutmanların kullandıkları ders kitabının CD ekiyle ilgili açık uçlu soruya verdikleri yanıtlar frekans halinde Tablo 2'de görüldüğü gibidir.

Okutmanlar, kullandıkları ders kitabının CD ekindeki yazılıma ilişkin çeşitli önerilerde bulunmuşlardır. Eğitsel videolarla ilgili olarak yedi okutman, yazılıma ders konularıyla ilgili video eklenmesini, bir okutman da öğrencilerin günlük hayatta duyabilecekleri İngilizceyi içeren kısa videoların, filmlerden kesitlerin ve müzik kliplerinin eklenmesini önerirken bir okutman da videoların niteliğinin artırılmasını önermektedir. Bunun yanında, bir diğer okutman da görsel ve işitsel materyalin daha geniş kitlelere hitap edecek çeşitlilikte olabileceği görüşündedir. Altı okutman alıştırma eklenebileceğini, üç okutman interaktif programların olabileceğini, dört okutman da oyunların olabileceğini belirtmişlerdir. Üç okutman yazılımın geliştirilip güncellenmesi, üç okutman ders konularıyla ilgili internet bağlantılarının verilmesi ve bir okutman da konu anlatımlarının bulunması gerektiği görüşündedir. Okutmanların önerilerine göre ekte çevrimiçi etkinlikler, eğlenceli etkinlikler, şarkılar, resim bankası, görsel materyaller, alternatif ders materyalleri ve okuma dersi için daha anlamlı etkinlikler bulunabilir. Ek olarak, daha güdüleyici ve dil üretim becerileri açısından daha zengin içerikli, öğretmen notlarının tahtaya yansıtılabildiği ve kişiselleştirilebilen örneğin, öğrenci ihtiyaçlarına göre test hazırlamaya olanak veren bir yazılım önerilmektedir. Ayrıca, ders kitabının CD eki yanı sıra alıştırma kitabının da yazılımının olması beklenmektedir.

İngilizce Okutmanlarının Eğitimde BİT Kullanmaya Yönelik Tutumları

İngilizce okutmanlarının eğitimde BİT kullanmaya yönelik tutumları, BİT'in öğrenme ve öğretme üzerine etkisi ve BİT uygulamasındaki sorunlar alt boyutları için aritmetik ortalama, standart sapma, minimum ve maksimum değerlerine bakılmıştır. Çalışmaya katılan 87 okutmanın, eğitimde BİT kullanma tutumlarına ait puanların aritmetik ortalaması tüm boyutlarda

126.47; BİT'in öğrenme ve öğretme üzerine etkisi boyutunda 83.01 ve BİT uygulamasındaki sorunlar boyutunda 43.46 olduğu bulunmuştur. Standart sapma değerleri ise tüm boyutlar için 18.10; BİT'in öğrenme ve öğretme üzerine etkisi boyutunda 11.97 ve BİT uygulamasındaki sorunlar boyutunda 6.96 bulunmuştur. Okutmanların toplamda aldıkları en düşük puan 55, en yüksek puan ise 155'tir. Okutmanlar, ölçeğin BİT'in öğrenme ve öğretme üzerine etkisi boyutundan en düşük 37, en yüksek 100 puan ve BİT uygulamasındaki sorunlar boyutundan en düşük 18, en yüksek 55 puan almışlardır. Okutmanların toplamda ve alt boyutlardan elde ettikleri bu aritmetik ortalama, standart sapma, minimum ve maksimum puanlara bakıldığında kendilerini yeterli olarak algıladıkları görülmektedir.

İngilizce Okutmanlarının Eğitimde BİT Kullanmaya Yönelik Tutumlarının Demografik Değişkenlere Göre İncelenmesi

İngilizce okutmanlarının eğitimde BİT kullanmaya yönelik tutumlarının algıladıkları bilgisayar bilgilerine göre incelemek için ölçeğin toplamından edinilen veri seti, Kruskal-Wallis H testi ile test edilmiş ve Tablo 3'teki bulgulara ulaşılmıştır.

İngilizce okutmanlarının eğitimde BİT kullanmaya yönelik tutumları, algıladıkları bilgisayar bilgilerine göre anlamlı fark göstermektedir ($\chi^2 (2, 87) = 8.37, p= 0.015$). Bu farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Mann-Whitney U testi yapılmıştır. Buna göre, bilgisayar bilgisini 'iyi' olarak belirten okutmanların, 'orta' olarak belirten okutmanlara göre anlamlı düzeyde eğitimde daha olumlu BİT kullanma tutumlarına sahip olduğu saptanmıştır ($U =396.500 p=0.003, z= -2.940, r= -0.315$).

İngilizce okutmanlarının eğitimde BİT kullanmaya yönelik tutumlarının mesleki deneyimlerine göre anlamlı ölçüde değişip değişmediği Kruskal-Wallis H testiyle çözümlenmiştir. Tablo 4'te yer alan sonuçlara göre, İngilizce okutmanlarının eğitimde BİT kullanmaya yönelik tutumları mesleki deneyimlerine göre anlamlı fark göstermemektedir ($\chi^2 (2, 87) = 0.74, p= 0.69$).

Tablo 5'e göre, İngilizce okutmanlarının eğitimde BİT kullanmaya yönelik tutumları, ders işlerken BİT kullanımlarına göre anlamlı fark göstermektedir ($\chi^2 (2, 87) = 9.57, p= 0.008$). Bu farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Mann-Whitney U testi yapılmıştır. Buna göre, genellikle ders

Tablo 3: İngilizce Okutmanlarının Eğitimde Bit Kullanmaya Yönelik Tutumlarının Algıladıkları Bilgisayar Bilgilerine Göre İncelenmesi

	Bilgi düzeyi	n	Sıra Ort.	χ^2	p
Bilgisayar bilgisi	Yetersiz	14	42.07	8.37	0.015
	Orta	40	36.65		
	İyi	33	53.73		

Tablo 4: İngilizce Okutmanlarının Eğitimde Bit Kullanmaya Yönelik Tutumlarının Mesleki Deneyimlerine Göre İncelenmesi

	Yıl dağılımı	n	Sıra Ort.	χ^2	p
Mesleki deneyim	0 -10 yıl arası	20	40.83	0.74	0.69
	10 -20 yıl arası	33	43.15		
	20 yıl ve üzeri	34	46.69		

Tablo 5: İngilizce Okutmanlarının Eğitimde Bit Kullanmaya Yönelik Tutumlarının Ders İşlerken Bit Kullanımlarına Göre İncelenmesi

	Kullanım sıklığı	n	Sıra Ort.	χ^2	p
Ders işlerken BİT kullanım durumları	Nadiren	15	34.50	9.57	0.008
	Bazen	27	35.81		
	Genellikle	45	52.08		

işlerken BİT kullandıklarını belirten okutmanların, bazen kullanan okutmanlardan anlamlı düzeyde daha olumlu eğitimde BİT kullanma tutumlarına sahip olduğu belirlenmiştir ($U = 355.000$, $p = 0.003$, $z = -2.923$, $r = -0.313$).

TARTIŞMA ve SONUÇLAR

İngilizce okutmanlarının teknoloji kullanım durumlarını ve eğitimde bilgi ve iletişim teknolojilerine yönelik tutumlarının incelendiği bu çalışmada, seçilen bir yabancı diller yüksek okulunda İngilizce öğretiminde teknoloji kullanımına ilişkin sonuç ve öneriler elde edilmiştir. Çalışmanın bulgularına göre, İngilizce okutmanlarının genel olarak eğitimde bilgi ve iletişim teknolojilerine yönelik olumlu tutumları olduğu; günlük yaşamlarında interneti sıklıkla kullandıkları, ayrıca ders hazırlarken ve ders işlerken BİT kullandıkları belirlenmiştir. Okutmanların derslerinde ağırlıklı olarak görsel malzeme ve müzik içeren ilgi çekici sunulara, videolara ve resimlere yer verdikleri; öğretim aracı olarak da projektör, dizüstü bilgisayar ve hoparlörü sık kullandıkları belirtilmiştir. Okutmanlar derslerinde kullandıkları ders kitabının CD ekini ise genel olarak yeterli bulmuşlardır. Diğer yandan, okutmanların sınıfta karşılaştıkları internet bağlantısı sorunu nedeniyle internet temelli kaynakları gerektiği kadar kullanamamaları; dijital araçlara ilişkin bilgi ve deneyimlerinin de henüz yeterli olmayışı dikkat çekmektedir. Bu bulgular, okutmanların İngilizce derslerinde öğretim teknolojilerini genel olarak kullanabildiklerini göstermekle birlikte, teknik altyapı sorunlarının giderilerek İngilizce derslerini daha zevkli ve ilgi çekici hale getirebilecek, web temelli, etkileşimli görsel ve animasyon gibi dijital öğretim materyalleri ile "Edmodo" gibi öğrenme yönetim sistemlerini de kullanmaya teşvik edilmeleri de yararlı görülmektedir.

Okutmanların öğretim teknolojilerini yakından izlemelerinin önemine dikkat çeken Ersungur (2013), yabancı dil okutmanlarının teknolojinin sunduğu olanakları, öğreticilikleri ile kaynaştırmaları halinde daha etkili olabileceklerine değinmektedir. İngilizce okutmanlarının teknolojiyi takip etmeleri ve sınıflarını buna uygun düzenlemeleri durumunda öğrencilerin hedef dili daha eğlenceli bir öğrenme ortamında edinebileceği belirtilmiştir. Ayrıca, okutmanların internet siteleri ve ağ 2.0 araçlarından uygun olanlarını seçebilmelerinin ve ders izlencelerini bu araçlarla uyumlu hale getirmelerinin önemine de dikkat çekilmiştir.

Eğitimde BİT kullanmaya yönelik tutum açısından okutmanların tutumları, bilgisayar becerileri iyi olanlar lehine anlamlı fark gösterirken, ders işlerken BİT kullanma sıklıkları açısından ise genellikle BİT kullananlar lehine anlamlı fark göstermektedir. Diğer bir deyişle, bilgisayar kullanma konusunda kendisini yeterli bulan ve derslerinde sıkça teknolojik araç gereçlerden

yararlanan okutmanların, eğitimde BİT kullanmaya yönelik tutumları diğer okutmanlara göre daha olumludur ki, bu şekilde olması da tutarlı ve tahmin edilebilir bir sonuçtur. Bu duruma benzer şekilde Yeşilyurt, Ulaş ve Akan (2016), öğretmen adaylarıyla yaptıkları çalışmada adayların akademik, öğretmenlik mesleği ve bilgisayara ilişkin özyeterliliklerinin, bilgisayar destekli eğitimi uygulamaya yönelik tutumlarının önemli yordayıcıları olduğunu ortaya koymuştur.

Bununla birlikte çalışmada, eğitimde BİT kullanmaya yönelik tutumların okutmanların mesleki deneyimlerine göre anlamlı ölçüde değişmediği belirlenmiştir. Literatürde ise bu konuda farklı sonuçlar yer almaktadır. Bir yandan öğretmenlerin kıdemleri arttıkça BİT kullanım sıklığının azaldığı (Tezci, 2009); diğer yandan, kıdemleri arttıkça öğretmenlerin bilgisayar kullanarak ders anlatma sıklıklarının arttığı (Kolburan Geçer & Gökteş, 2014) yönünde bulgular bulunmaktadır. Bu durum, kıdem dışında farklı değişkenlerin (okulların sahip olduğu teknik donanım, öğretmenlerin BİT kullanma özyeterlilik algıları, hazır bulunurluk düzeyleri vd.) eğitimde BİT kullanımında etkili olabileceğini akla getirmektedir.

İngilizce öğreniminde BİT kullanımına, duyuşsal açıdan öğrencilerin de olumlu yaklaşımları olduğu göz önüne alınmalıdır. Örneğin; Nomass (2013), öğrencilerin İngilizce öğrenirken teknoloji kullanma istekliliklerini belirtirken, Taşkıran, Koral ve Bozkurt (2015) da güncel bir BİT uygulaması olan artırılmış gerçeklik uygulamalarının eğlenceli, motivasyonu artıran, yaparak/yaşayarak öğrenmeye olanak sağlayan ve öğrenenlerin öğrenme sürecine etkin katılımına olanak sağlayan materyaller olduğunu belirlemiştir. Bu noktada hem öğrenen hem de öğretene açısından, yükseköğretim kurumlarında İngilizceyi bilgi ve iletişim teknolojilerinin sağladığı modern olanaklardan yararlanarak öğrenmek ve öğretmek, eğitim durumlarını BİT ile zenginleştirmek, öğrenme/öğretme süreçlerini daha etkin ve verimli hale getirebilecektir.

İngilizce okutmanlarının eğitimde BİT kullanım durumları ve tutumlarının ele alındığı bu çalışmanın sonucunda, karar alıcılar, araştırmacılar ve uygulayıcılar için aşağıdakiler önerilebilir:

1. Yabancı dil yüksekokullarında İngilizce okutmanlarının öğrenme/öğretme gereksinimlerine yanıt veren teknolojik altyapı oluşturulabilir.
2. İngilizce okutmanlarının bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanımlarına yönelik ihtiyaç analizi yapılarak, bu konudaki gereksinimleri karşılamaya dönük mesleki gelişim programları tasarlanabilir ve uygulanabilir.
3. Bilgi ve iletişim teknolojileri, öğretmenlerin mesleki gelişimlerinin sürekliliğinin sağlanmasında ve teknoloji

kullanma becerilerinin geliştirilmesinde araç olarak kullanılabilir.

4. İngilizce öğrenmeyi ve öğretmeyi kolaylaştıracak dijital araçların programa entegrasyonu konusunda program geliştirme ve mesleki gelişim çalışmaları yapılabilir.
5. İngilizce okutmanlarının derslerinde güncel öğretim teknolojileri kullanma durumlarına ilişkin öğrencilerin tepkileri de incelenebilir.
6. Daha geniş örneklem üzerinde, Türkiye’de görev yapan daha fazla YDY okutmanının katıldığı betimsel çalışmalar yapılabilir.

TEŞEKKÜR

Çalışmaya önerileriyle değerli katkılarda bulunan Doç. Dr. Gülşen ÜNVER’e, çalışmanın istatistiksel analizlerine yardımından dolayı Arş. Gör. Elif Kübra DEMİR’e ve son olarak, çalışmanın yürütülmesine olanak veren tüm Ege Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu okutmanlarına ve yöneticilerine teşekkür ederiz.

KAYNAKLAR

- Alkan, A., & Durmuş, Ö. (2013). İngilizce öğretmenlerinin derslerinde bilişim teknolojilerini kullanma durumlarına ilişkin görüşleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 110-116.
- Aydın, S. (2014). EFL writers’ attitudes and perceptions toward F-portfolio use. *TechTrends*, 58(2), 59-77.
- Barrot, J. (2016). Using Facebook-based e-portfolio in ESL writing classrooms: impact and challenges. *Language, Culture and Curriculum*, 29(3), 286-301.
- Cavas, B., Cavas, P., Karaoglan, B. & Kışla, T. (2009). A study on science teachers’ attitudes toward information and communication technologies in education. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 8(2), 20-32. Retrieved from <http://www.tojet.net/articles/v8i2/822.pdf>
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2007). *Research methods in education*. London: Routledge-Falmer.
- Coşkun, A., & Arslan, A. (2014). Moodling English language education. *Education*, 134(3), 275 – 281.
- Cüre, F., & Özden, N. (2008). Öğretmenlerin bilgi ve iletişim teknolojileri (BİT) uygulama başarıları ve BİT’e yönelik tutumları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(1), 41-53.
- Demir, H., Kapukaya, K., & Özfıdan, B. (2015). Yabancı diller yüksekokullarında görev yapan İngilizce okutmanlarının sorunları. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(30), 113-138.
- Ekiz, D. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Ersungur, M. (2013). Çukurova Üniversitesi’nde okutulan zorunlu yabancı dil İngilizce dersi. *Çukurova. Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22(1), 371-380.
- Eyyam, R., & Yaratın, H. (2009). *İngilizce hazırlık okulu öğrencilerinin sınıfta kullanılan eğitim teknolojilerine yönelik tutumlarının belirlenmesi*. XVIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı. İzmir.
- Gobel, P. & Kano, M. (2013). Implementing a year-long reading while listening program for Japanese University EFL students. *Computer Assisted Language Learning*, 27(4), 279-293.
- Grant, S. (2016). Peer review process completion rates and subsequent student perceptions within completely online versus blended modes of study. *System*, 62(1), 93-101.
- Hayati, A., Jalilifar, A., & Mashhadi, A. (2013). Using Short Message Service (SMS) to teach English idioms to EFL students. *British Journal of Educational Technology*, 44(1), 66-81-81
- Johnson, L., Adams Becker, S., Cummins, M., Estrada, V., Freeman, A., & Hall, C. (2016). *NMC Horizon Report: 2016 Higher Education Edition*. Austin, Texas: The New Media Consortium. Retrieved from <https://library.educause.edu/~media/files/library/2016/2/hr2016.pdf>
- Ke, I., & Cahyani, H. (2014). Learning to become users of English as a Lingua Franca (ELF): How ELF online communication affects Taiwanese learners' beliefs of English. *System*, 46(1), 28-38.
- Kolburan Geçer, A., & Gökdaş, İ. (2014). Öğretmenlerin bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlanma durumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 89-112.
- Kreijns, K., Acker, F., Vermeulen, M., & Buuren, H. (2013). What stimulates teachers to integrate ICT in their pedagogical practices? The use of digital learning materials in education. *Computers in Human Behavior*, 29(1), 217-225.
- Nomass, B. B. (2013). The impact of using technology in teaching English as a second language. *English Language and Literature Studies*, 3(1), 111-116.
- Özdemir, Ö. (2007). İlköğretim birinci kademe İngilizce öğretmenlerinin eğitim durumunda yöntem-teknik ve araç-gereç (teknoloji) kullanma yeterlilikleri. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Ramos, J., Abad, F., Peñalvo, F., García, F., García, M., & Rodríguez, M. (2014). Teachers’ attitude regarding the use of ICT. A factor reliability and validity study. *Computers in Human Behavior*, 31, 509-516.
- Tai, Y. (2012). Contextualizing a MALL: Practice design and evaluation. *Educational Technology & Society*, 15(2), 220-230.
- Taşkıran, A., Koral, E., & Bozkurt, A. (2015). Artırılmış gerçeklik uygulamasının yabancı dil öğretiminde kullanılması. Akademik Bilişim 2015. Anadolu Üniversitesi, Eskişehir. Retrieved from https://www.academia.edu/10619391/Artırılmış_Gerçeklik_Uygulamasının_Yabancı_Dil_Öğretiminde_Kullanılması
- Tezci, E. (2009). Teachers’ effect on ICT use in education: the Turkey sample. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 1, 1285-1294.
- Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV), & British Council. (2015). *Türkiye’de yükseköğretim kurumlarındaki İngilizce eğitimi: Bir durum analizi*. Ankara: Yorum Basın Yayın Sanayi Ltd. Şti. Retrieved from https://www.britishcouncil.org.tr/sites/default/files/20160211_english_he_baseline_study_final_tr.pdf
- Yeşilyurt, E., Ulaş, A. H., & Akan, D. (2016). Teacher self-efficacy, academic self-efficacy, and computer self efficacy as predictors of attitude toward applying computer-supported education. *Computers in Human Behavior*, 64, 591- 601.

EK 1:

İngilizce Okutmanlarının Eğitimde Bilgi ve İletişim Teknolojilerine (BİT) Yönelik Tutumlarının İncelenmesi

YÖNERGE

Değerli öğretim elemanı,

Yaşamımızın her alanında olduğu gibi bilgisayar, tablet, telefon vd. Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT'ler) dil öğretiminde de giderek yaygınlaşıyor. Bizler de Yabancı Diller Yüksekokulumuzda öğretim teknolojilerinin sunduğu olanak ve kolaylıklarla daha verimli ve zevkli dersler işlemenize yardımcı olmayı arzuluyoruz. Bu çalışma, bu temel amaca yönelik ilk adım olarak sizlerin BİT'e yönelik tutumlarınızı belirlemeyi hedeflemektedir. Verdiğiniz yanıtlar gizli tutulacaktır ve araştırmanın dışında bir amaçla kesinlikle kullanılmayacaktır. Yanıtlarınızın olabildiğince açık ve anlaşılır olması, gerçeği yansıtması araştırma sonuçları açısından çok önemlidir. Lütfen tüm soruları eksiksiz yanıtlayınız. Gerektiğinde ek kağıt kullanabilirsiniz. Zaman ayırdığınız için teşekkür ederiz.

BÖLÜM I – OKUTMAN ANKETİ

1. Cinsiyetiniz: () Kadın () Erkek
2. İngilizce öğretmenliği deneyiminizi işaretleyiniz.
() 0-5 yıl () 5- 10 yıl () 10-15 yıl () 15-20 yıl () 20 yıl üzeri
3. Bulduğunuz yerde kullanabileceğiniz bilgisayar var mı?
() Evet, kendime ait var. () Evet, arkadaşlarımla ortak kullandığım var. () Hayır, yok.
4. İnternet erişiminiz var mı? () Evet () Hayır
5. Bilgisayar bilginizi 1 – 5 arası nasıl derecelendirirsiniz?
() 5- Çok iyi () 4- İyi () 3- Orta düzeyde () 2- Yeterince iyi değil () 1- Yetersiz
6. İnternette bir günde ne kadar zaman geçirmektesiniz?
o 0-59 dk
o 1-2 saat arası
o 2-3 saat arası
o 3-4 saat arası
o 4-5 saat arası
o 5 saatten fazla
7. Bilgiye erişmek için genellikle aşağıdakilerden hangisini tercih edersiniz? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)
o Televizyon
o Gazete
o İnternet
o Dergi
o Radyo
o İnsanlar
o Diğer:
8. Kaç yıldır İnternet kullanıyorsunuz?
o 1 yıldan az
o 1-2 yıl
o 3-4 yıl
o 5-6 yıl
o 7-8 yıl
o 9 yıldan fazla

9. Ders hazırlarken ne sıklıkla BİT kullanırsınız?

- 5- Her zaman 4- Sıklıkla 3- Bazen 2- Nadiren 1- Hiç

10. Ders işlerken ne sıklıkla BİT kullanırsınız?

- 5- Her zaman 4- Sıklıkla 3- Bazen 2- Nadiren 1- Hiç

11. Ders işlerken hangi teknolojik araçları ne sıklıkla kullanırsınız? X koyunuz.

	Her zaman	Genellikle	Bazen	Hiçbir zaman
Projektör				
Laptop				
Tablet				
Telefon				
Hoparlör				
Diğer:.....				
Diğer:.....				

12. Ders işlerken yukarıdaki araçlar dışında hangi teknolojileri (araç-gereçleri) kullanmayı isterdiniz? Belirtiniz.

.....

13. Ders işlerken genellikle hangi öğretim teknolojileri ve uygulamalarını kullanıyorsunuz? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)

- Edmodo PowToon ThingLink Eğitsel video MOOC
 Diğer (belirtiniz):.....

14. Sizce dersinize en çok yararlı olabilecek ders materyalleri nelerdir? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)

- Görsel ve müzik içeren ilgi çekici sunular
 Resimler
 Karikatürler
 Videolar
 Oyunlar
 Ekleme istedikleriniz:.....

15. Öğrencilerinizle kullanmakta olduğunuz ders kitabınızın CD'si ile ilgili neler düşünüyorsunuz? Bu tür bir ortamda başka neler olmasını beklersiniz?

BÖLÜM II: Eğitimde Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT)'e Yönelik Tutum Ölçeği (Örnek Maddeler)	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1. Bilgi ve İletişim Teknolojileri(BİT) kullanımını, öğretim programlarının amacına ulaşması açısından yararlı görüyorum.					
2. BİT'in derste kullanımı fazladan iş yükü getiriyor.					
3. BİT'in derste kullanımının öğretmen başarısını artıracığını düşünüyorum.					
4. BİT ile gerçekleşen derslerin öğrencilerin ilgisini çekeceğine inanıyorum.					
5. BİT'in eğitimde kullanımı ülkemiz için lükstür.					
...					